

Bruksela, 26 lutego 2018 r.
(OR. en)

6280/18

COEST 37

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	26 lutego 2018 r.
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	6279/18 COEST 36
Dotyczy:	STOSUNKI Z REPUBLIKĄ MOŁDAWII – Konkluzje Rady

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie Republiki Mołdawii, które Rada (do Spraw Zagranicznych) przyjęła w dniu 26 lutego 2018 r.

KONKLUZJE RADY W SPRAWIE REPUBLIKI MOŁDAWII**Rada do Spraw Zagranicznych (26 lutego 2018 r.)**

1. Rada potwierdza swoje postanowienie zacieśnienia więzów politycznych i integracji gospodarczej między Unią Europejską a Republiką Mołdawii poprzez bliską współpracę na podstawie układu o stowarzyszeniu, który wszedł w życie w lipcu 2016 r. Unia Europejska nadal jest zaangażowana we wspieranie postępów w reformach, dzięki którym obywatele Republiki Mołdawii będą mogli odczuć korzyści płynące z układu o stowarzyszeniu, w tym z pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu.
2. W następstwie konkluzji Rady z lutego 2016 r. władze Republiki Mołdawii przyjęły szereg inicjatyw ustawodawczych związanych z priorytetowymi obszarami reform wskazanymi w konkluzjach Rady. Doceniając działania reformatorskie już podjęte przez Republikę Mołdawii, Rada podkreśla, że niezwykle ważne jest, aby zrealizowane zostały reformy rozpoczęte w 2016 r. Rada przypomina, że pomoc UE dla Republiki Mołdawii uzależniona jest od ściśle określonych warunków i jest powiązana z osiągnięciem zadowalających postępów w reformach.
3. Rada zaznacza, że celem jej starań jest wsparcie Republiki Mołdawii w zapewnieniu wymiernej poprawy życia obywateli tego kraju.
4. Rada ponownie podkreśla, że reformy strukturalne mają kluczowe znaczenie dla wzrostu, tworzenia miejsc pracy i obniżenia poziomu ubóstwa. Rada oczekuje, że Republika Mołdawii będzie kontynuować proces całościowych reform i rozszerzać go zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi w ramach układu o stowarzyszeniu i przypomina, że jako wskazówki praktyczne posłużyć powinien zmieniony program stowarzyszeniowy, w którym nakreślono 13 priorytetów dotyczących działań reformatorskich na lata 2017–2019. Unia Europejska będzie nadal wzmocniać koordynację i usprawniać śledzenie wsparcia procesu reform w Republice Mołdawii.

5. Rada dostrzega konstruktywny wkład Republiki Mołdawii w szczyt Partnerstwa Wschodniego 24 listopada 2017 r. i zachęca ten kraj, aby nadal przyczyniał się do realizacji 20 celów ustalonych na rok 2020.
6. Rada przypomina o tym, jak ważne jest poszanowanie skutecznych mechanizmów demokratycznych, w tym wielopartyjnego systemu demokratycznego, praworządności i poszanowanie praw człowieka. Rada z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia planu działania w sprawie skonsolidowania relacji międzyetnicznych.
7. Rada wyraża ubolewanie, że w nowej ordynacji wyborczej nie uwzględniono niektórych najważniejszych zaleceń wyrażonych we wspólnej opinii Komisji Weneckiej Rady Europy i Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka działającego w ramach Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. We wspólnej opinii wspomniano m.in. o braku konsensusu w sprawie proponowanej reformy oraz o ryzyku wywierania wpływu na kandydatów większościowych przez biznesmenów lub inne podmioty realizujące własne interesy. W okresie wyborczym, w tym podczas kampanii, w dniu wyborów oraz w okresie późniejszym należy dokładnie i uważnie obserwować konsekwencje wprowadzenia nowego systemu wyborczego, pod kątem wpływu na demokrację w ogóle i na system wielopartyjny w szczególności. Kluczowe znaczenie mają przejrzyste, pluralistyczne i wiarygodne wybory na szczeblu centralnym i samorządowym.
8. Rada przypomina także, jak istotne jest wypełnienie wszystkich pozostałych zaleceń Komisji Weneckiej Rady Europy i Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka działającego w ramach Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, również tych dotyczących finansowania partii politycznych i kampanii wyborczych.
9. Rada ponownie podkreśla, jak istotne jest zacieśnianie relacji ze społeczeństwem obywatelskim, aby reformy były pomyślne i miały zrównoważony charakter. Rada zdecydowanie zachęca władze Republiki Mołdawii do angażowania społeczeństwa obywatelskiego w proces decyzyjny. To integracyjne angażowane społeczeństwa obywatelskiego jest kluczowe dla zbudowania demokratycznego i prężnego państwa, w którym panuje dobrobyt.

10. Wolność i pluralizm mediów są warunkiem wstępnym budowy demokratycznego społeczeństwa. W związku z tym Rada wzywa Republikę Mołdawii do przeprowadzenia od dawna oczekiwanej całościowej reformy kodeksu audiowizualnego, która zwiększy przejrzystość i konkurencyjność w tym sektorze, tak aby rozwiązać kwestię koncentracji w strukturze własnościowej mediów oraz zapewnić ich wolność i pluralizm oraz stworzyć otoczenie biznesowe sprzyjające działalności niezależnych ośrodków medialnych, a także dać obywatelom dostęp do informacji wysokiej jakości – byłby to pierwszy krok na drodze do zapewnienia przedmiotowych wolności. Jeżeli chodzi o niedawne zmiany w kodeksie audiowizualnym, Unia Europejska przyznaje, że dezinformacja i propaganda mogą mieć poważne negatywne konsekwencje, jednak zauważa także, że przyjęte środki powinny być niezbędne, proporcjonalne i zgodne z odpowiednimi przepisami prawa międzynarodowego, tak aby nie ograniczać wolności mediów ani nie utrudniać dostępu do informacji.
11. Rada z zadowoleniem przyjmuje skuteczne wprowadzenie systemu krótkoterminowych pobytów bezwizowych, podkreślając, że od czasu jego wejścia w życie zwiększyły się możliwości kontaktów międzyludzkich, oraz apeluje do Republiki Mołdawii, aby nadal czyniła niezbędne starania, by na bieżąco realizować przewidziane wskaźniki dotyczące liberalizacji wizowej i informowała swoich obywateli o prawach i obowiązkach związanych z podróżami bezwizowymi. Nawiązując do pierwszego sprawozdania Komisji z grudnia 2017 r. na temat mechanizmu zawieszającego zwolnienie z obowiązku wizowego, Rada przypomina, że należy podjąć niezwłoczne działania, aby jeszcze bardziej skupić się na bieżącej realizacji celu, jakim jest zwalczanie korupcji i prania pieniędzy.
12. Rada jest przekonana, że należy pilnie wznowić działania umożliwiające bardziej zdecydowane zwalczanie korupcji i osiągnięcie w tym zakresie konkretnych wyników oraz że działaniom tym powinna towarzyszyć całościowa reforma sądownictwa i prokuratury. Czynniki kluczowymi dla przywrócenia zaufania obywateli Republiki Mołdawii do instytucji państwa są sprawny, niezawisły, bezstronny, przejrzysty i rozliczalny wymiar sprawiedliwości, konsekwentne skazywanie przez sądy osób winnych korupcji (w szczególności korupcji na wysokim szczeblu) i poszanowanie praworządności.

13. W związku z powyższym Rada zwraca uwagę na to, jak ważne jest zapewnienie bezstronnego działania organów ścigania i sądownictwa, oraz wyraża zaniepokojenie przypadkami ścigania niektórych prawników, sędziów i przeciwników politycznych. Rada przypomina, że wybiórcze korzystanie z organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości podważa praworządność oraz społeczne zaufanie do sądownictwa i szacunek dla niego.
14. Rada ponownie wzywa władze Republiki Mołdawii, aby zapewniły dokładne, bezstronne i kompleksowe ściganie i dochodzenie w sprawie nadużyć bankowych na dużą skalę, które ujawniono w 2014 r., tak aby doprowadzić do odzyskania sprzeniewierzonych środków i aby wszyscy odpowiedzialni za nadużycia, bez względu na ich przynależność polityczną, stanęli przed sądem. Rada z zadowoleniem przyjmuje opublikowanie w grudniu 2017 r. streszczenia drugiego sprawozdania firmy Kroll. Nadal wzywa jednak władze, aby przy pełnym poszanowaniu praworządności kontynuowały dochodzenia i ściganie wszystkich osób związanych z oszustwami na szeroką skalę.
15. Rada z zadowoleniem przyjmuje niedawne mianowania w instytucjach antykorupcyjnych i przyjęcie przepisów służących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, co ma dostosować prawo w Republice Mołdawii do obecnych standardów unijnych. Jeżeli chodzi o bieżące reformy, kluczowe jest zapewnienie wdrożenia przepisów służących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i dalsze wzmocnienie zdolności operacyjnych organów antykorupcyjnych, stworzenie skutecznie działającego mechanizmu zamrażania, konfiskaty i odzyskiwania aktywów oraz zarządzania nimi, szybkie wprowadzenie działającego systemu deklarowania i weryfikacji aktywów oraz wsparcie niezależności instytucji antykorupcyjnych od nieuprawnionych nacisków. Rada przypomina także o tym, jak ważne jest szybkie ustanowienie autonomicznego urzędu odpowiedzialnego za zapobieganie praniu pieniędzy i za zwalczanie tego procederu oraz stworzenie i zatwierdzenie mechanizmów nakładania sankcji z tytułu naruszania przepisów służących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz mechanizmów rozpoznawania i wstrzymywania podejrzanych transakcji.

16. Rada przypomina o tym, jak ważne jest kontynuowanie reformy administracji publicznej, tak aby można było świadczyć obywatelom lepsze usługi.
17. Rada z zadowoleniem przyjmuje reformy, które mają zapewnić stabilność makroekonomiczną i finansową i przywrócić zaufanie darczyńców międzynarodowych, zwłaszcza te realizowane w dziedzinie ładu korporacyjnego w sektorze finansowym, zwiększające niezależność i uprawnienia nadzorcze Narodowego Banku Mołdawii. Reformy te pomogły przywrócić stabilność gospodarczą i finansową i odegrały pierwszoplanową rolę w zawarciu i pomyślnej realizacji umowy z Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Rada zachęca Republikę Mołdawii do dalszego podążania ścieżką reform, tak aby stawić czoła pozostałym istotnym wyzwaniom – szczególnie słabości systemu zarządzania, upolitycznieniu instytucji państwowych, korupcji systemowej i konieczności usprawnienia otoczenia biznesowego, a tym samym zwiększyć tempo wzrostu gospodarczego.
18. Rada z zadowoleniem przyjmuje podpisanie w listopadzie 2017 r. protokołu ustaleń, umowy pożyczki i umowy o udzielenie dotacji dotyczących pomocy makrofinansowej oraz ratyfikację tych instrumentów w grudniu 2017 r. przez parlament Republiki Mołdawii.
19. Rada przypomina, że każda płatność w ramach programu pomocy makrofinansowej uzależniona będzie od zrealizowania środków z zakresu polityki wymienionych w protokole ustaleń oraz od spełnienia politycznych warunków wstępnych.
20. Rada podkreśla, jak istotne jest podjęcie kroków w celu stworzenia równych szans dla przedsiębiorstw, tak aby zagwarantować atrakcyjny i stabilny klimat inwestycyjny oraz zwiększyć przejrzystość i warunki inwestowania przy jednoczesnym utrzymaniu odpowiednich środków kontroli i sankcji dla podmiotów naruszających przepisy w tych dziedzinach. Rada zauważa, że do poprawy klimatu biznesowego i przyciągnięcia większej liczby bezpośrednich inwestycji zagranicznych niezbędne są dodatkowe działania.

21. Rada oczekuje, że Republika Mołdawii zintensyfikuje swoje działania reformatorskie związane z wdrożeniem i egzekwowaniem przepisów o pogłębionej i kompleksowej strefie wolnego handlu, również poprzez wzmocnienie zdolności operacyjnej i niezależności odnośnych instytucji
22. Rada przypomina o tym, jak ważne jest skuteczne egzekwowanie ochrony praw własności intelektualnej w Republice Mołdawii, co dotyczy także ochrony oznaczeń geograficznych, zgodnie z zobowiązaniami podjętymi w układzie o stowarzyszeniu.
23. Rada przypomina o tym, jak istotne jest wzmocnienie konkurencyjności i przejrzystości w sektorze energetycznym, m.in. poprzez zapewnienie organowi regulacji energetyki instytucjonalnej i finansowej możliwości kontynuowania reformy rynku energii. Rada wzywa do pełnego poszanowania dorobku prawnego Wspólnoty Energetycznej, w szczególności w zakresie ustalania taryf dystrybucji energii, które pozwolą na pełny zwrot kosztów. Rada apeluje do Republiki Mołdawii o ukończenie reformy sektora energetycznego zgodnie z wymogami trzeciego pakietu energetycznego UE, w szczególności w odniesieniu do rozdzielania usług przesyłu i dystrybucji gazu i energii elektrycznej. Rada wzywa również do przyspieszenia realizacji przedsięwzięć z zakresu połączeń międzysystemowych, podkreślając ich znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw i dróg dostaw energii.
24. UE podkreśla gotowość do dalszego wspierania Republiki Mołdawii w oparciu o jej konkretne i zadowalające postępy we wszystkich obszarach reform i na podstawie ściśle określonych warunków. W związku z tym Rada przypomina o znaczeniu jak najlepszego wykorzystywania bieżącej pomocy UE do wspierania realizacji celów układu o stowarzyszeniu, w tym celów pogłębionej i kompleksowej strefy wolnego handlu, i do poprawy warunków życia obywateli Republiki Mołdawii w sposób wymierny i dostrzegalny. Kluczowymi elementami warunkującymi wypłatę pozostałych kwot sektorowego wsparcia budżetowego będą przestrzeganie zobowiązań wobec Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wydatne postępy w walce z korupcją i w reformowaniu wymiaru sprawiedliwości, przestrzeganie zasad demokratycznych i poszanowanie praw człowieka. Rada przypomina też o znaczeniu podjęcia działań w następstwie sprawozdania Trybunału Obrachunkowego z września 2016 r. na temat unijnej pomocy dla Republiki Mołdawii i o znaczeniu wzmocnienia koordynacji darczyńców we współpracy z rządem Republiki Mołdawii w ramach wspólnego programowania.

25. Rada przypomina też, jak istotne jest zintensyfikowanie wspólnych działań na rzecz skutecznej komunikacji strategicznej w sprawie zrealizowanych reform i ich konkretnych korzyści dla obywateli, tak aby eksponować współpracę między UE a Republiką Mołdawii i uporać się z problemem dezinformacji.
26. Rada z zadowoleniem stwierdza, że Republika Mołdawii zainteresowana jest pogłębianiem współpracy z UE w dziedzinach bezpieczeństwa i obrony oraz z zadowoleniem odnotowuje udział tego kraju w prowadzonych przez UE misjach w dziedzinie WPBiO oraz współpracę w ramach działania 18 wspólnego komunikatu „Wspólne ramy dotyczące zwalczania zagrożeń hybrydowych”.
27. Rada z zadowoleniem przyjmuje obiecujące postępy poczynione w ramach procesu 5+2 na drodze do rozstrzygnięcia konfliktu o Naddniestrze, kiedy prezydent OBWE przewodniczyła Austria. Stanowczo zachęca Republikę Mołdawii, aby wykorzystała to zaangażowanie w czasie, kiedy przewodnictwo w OBWE będą sprawować Włochy, i w późniejszym okresie, oraz podkreśla, jak ważne jest zrealizowanie zawartych porozumień w odpowiednim czasie. Rada przypomina również o znaczeniu dalszego wdrażania ustawy o szczególnym statusie prawnym Gagauzji i wzywa Kiszyniów do kontynuowania zaległych inicjatyw ustawodawczych.
-